

(0138)

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagossi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20. BOTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre Espanya pessetas 1'50.—Cuba, Puerto Rico
y Extranjer, 2'50

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

DE DIJOUS A DIJOUS

La qüestió Nozaleda ha acabat per adquirir proporcions colossals: se pot ben dir que avuy apassiona á Espanya entera.

S'ha caldejat en els meetings, s'ha difudit en els escenaris dels teatres, ha trascendent fins als cafés cantants, y avuy no's parla de res mes. El govern està que bufa, bufant voldiria apagar el foc, y per la seva desdixta no fa mes qu'encendre'l. Succeixen igual que en vigilias de la Revolució de Setembre: la qu'era llavora una monja embaucadora, es avuy un fraire traidor.

Una part de la premsa monàrquica, en aquest punt, fa coro á la republicana. Contra en Nozaleda y l'govern disparan bala roja *El Diario Universal* y *El Herald*. Aquest últim diu entre altres coses, igualment graves: «Comensa á liquidarse el desastre ab el primer capítul qu' es el conflicte Nozaleda, el qual sols Deu sab ahont arribará».

En igual sentit s'expressen els capitostos del partit lliberal democràtic: en Montero Ríos, en Vega de Armijo, en Canalejas. Y això que si's realisen las prediccions de *El Herald* ells, com tots els que al desastre varen contribuir, tenen la barba en remoll. Una vegada afeytat en Nozaleda, á n'ells els tocará l'torn.

En Maura no las té totas, si bé afecta una gran tranquilitat y fins se dona ayres de *mozo crudo*. Diu que portarà íntegra la qüestió á las Corts, y que allí's defensarà.

¡Pobre atlot!... Lo qu' es ara l' ha ben errada. Si's refia de la forsa numèrica de la majoria, es fàcil que sufreixi un desengany amarch. Els villaverdins y una gran part dels silvelistes veuen ab gust els grans apuros qu' està passant, y per mica que pugui l' ajudarán... á caure.

Quan en Nozaleda y l'seu protector rodin per terra, serà ocasió de apicals'hí la frasse aquella de les cigarreras de Madrid, quan el suïcidi de dos enamorats, quals cadàvers volian separar al portarlos á les sepulturas. Las cigarreras digueren:

—Que los entierren juntos!

Y no serán ells sols els sepultats. Se tracta d'enterrar aixís mateix á la reacció, que té l'seu foco mes actiu en la Casa gran de la Plassa de Orient.

Ja s'para de que la mare del monarca se disposa á empedre un viatge, que durarà un llarg espai de temps. Ab això s'tracta de sustreure á D. Alfonso á la influència directa de una senyora que sempre s'ha distingit per les seves aficions devotas y ultra-montanas.

[Que inhumana resulta ser la institució monàrquica, que molts cops obliga á la separació de les mares y 'ls fills, afectant á la pau y á l' armonia de les famílies! Els admiradors incondicionals de la institució s' emprenen en no adonar-se de aquests inconvenients, que pugnen ab l' ordre natural de les coses. Per això es molt fàcil que fins aquest sacrifici resulti completament inútil, si hi ha encara qui s'imagina, que ab un canvi de política en determinat sentit, podrà aplacarse l' ardor y l' entusiasme creient del moviment republicà.]

Perque 's realisi semblant propòsit, es massa tart.

*

La vaga dels treballadors de mar, comensada á Barcelona, ha anat extenentse per tots els ports de la Península.

A pesar dels grans perjudicis que la paralisió del tràfec marítim ocasiona al comers, la opinió pública està al costat dels obrers, considerant justas

y moderadas las seves demandas. Ademés no pot menos de aplaudir la cordura de qu' estan donant un admirable exemple.

Algúns naviers han apelat al recurs dels esquivols; pero no deixa de ser molt perillós aquest sistema. Ni la vida del passatge, ni la riquesa de la carrega s' pot confiar tranquilament á gent inexperta en

la navegació. Per tal motiu son molts els carregadors que s'retrenen.

La famosa *Trasatlàntica* preténia que l'govern li proporcionés personal de l'armada pel servei dels seus vapors. No 'n té prou ab la subvenció dels vuit milions y pico de pessetas á càrrec del Estat, que volia que l'govern li procurés els medis necessaris

per' acabar de aterrizar al pobre treballador. A pesar de la influència del serafich marqués de las Cinquillas, en Maura per aquesta vegada no s'ha atrevit á complaure'l. Ja li dona prou que gratar el conflicte Nozaleda, pera crearse'n un altre, tan ó més grave que aquest. Gat escaldat ab aigua tébia 'n té prou.

PEP BULLANGA

El conflicte rus-japonés

—¡Apa, maco! —diu la Russia
—¡Au, valent! —crida 'l Japó.

Pero ningú 's mou del siti,
y es que tots dos tenen pó.

EL SANT DE LA SENMANA

SANT ANTONI MALLORQUÍ
President del ministeri y advocat del seu company.

A LA SOCA!

N aplauso á n' en Maura per la seva formalitat.

Va dir que s' havia de fer la revolució desde dalt, y si bé no la fa directament, s' ha de confessar que la prepara per que la fassin els altres, sino desde dalt desde baix.

Qualsevol diria que á n' aquest propòsit obeix l' haver refrendat el nombrament del Tio Nozaleda per l' arquebisbat de Valencia!

Aquell frare que tan célebre s' havia fet á Manila, avants de la insurrecció, durant la insurrecció y després de la guerra; aquell home funest qu' elevava l' despotisme monàcal per damunt de tots els poders, irritant als naturals del país fins al extrem de llançarlos pel camí de la rebeldia; aquell mitrat que s' guanyava l' títol de traidor obrint els brassos als yankees, ab el propòsit de salvar la mitra en el naufragi qu' ell principalment havia contribuït á provocar; aquell successor legitim del bisbe Don Oppas, personalificació acabada de la traïció y la bardàdia, devia anar á sepultarse al fons de un convent, implorant per pietat l' olvit dels espanyols.

No ho ha fet així: en Maura han alentat les seves ambicions; en Maura, pretenent elevarlo, l' ha entregat á la indignació exacerbada del poble, assedegat de reparadora justícia.

Ben vingut siga! El poble se la pendrà aqueixa justicia que l's de dalt no han volgut ferli.

En el Tio Nozaleda s' concentren dos dels grans processos que la justicia del poble ha de veure y fallar: el procés del clericalisme y el procés dels desastres colonials.

Ja no més aplassaments. L' un y l' altre s' encadenen y s' confonen en una sola personalitat, en un sol reo.

De aquest clericalisme abrumador, intemperante, que ha anat invadint al nostre país, fins á apoderar-se'n totalment, tothom n' està tip, tothom desitja il·lurirse'n pera sempre més. Es una carga feixuga y ominosa que 'ns aclarpa y 'ns ofega. La qüestió Nozaleda ha sigut la gota d' aguya que ha fet vessar la copa de l' indignació. Fins aquí havérem arribat y de aquí no hem de passar. No pot consentir-se per més temps que la noble Espanya, á principis del sgle XX, continúhi sent un feudo de las corporacions monàsticas; no pot consentir-se per més temps que continúhi sent una excepció vergonyosa entre tots els pobles civils, ansiosos de redempció y de progrés.

Com tampoc es possible que quedin sense l' corresponent judici de residència l's que promogueren la derrota y la desmembració de la patria. Per espat de sis anys s' ha tractat de tirarri terra á sobre; s' ha procurat adormir las ansias justicieras de un poble digno; s' ha dit que tothom, en més o menys grau, havia contribuït á la mort de Meco... y aixó no s' pot admetre. Es necessari que tots—homes y institucions—responguin de la seva culpa.

Justicia no s' ha fet desde dalt y s' farà desde abax. Els delictes que afectan á la sort, á l' honra y á la dignitat de la nació, son delictes que no prescriuen.

Ab la qüestió Nozaleda provocada per en Maura, ha arribat per fi l' hora ansiada de la vindicta popular.

L' opinió está formada.

Ja no som sols els politichs afiliats als partits extremes, els republicans y 'ls lliure-pensadors els que 'ns agitén; fan coro ab la nostra veu els homes honrats de tots els partits y fins numerosos elements neutres surten de la seva passivitat, reclamant que aixó no quedí així, que s' empreny resoltament el camí de netejar á la nació de tanta ronya com l' avergonyeix y de curarla de un cop del artritisme que la paralisa.

No s' tracta de impedir un nombrament, que aixó poch, sino de acabar ab tot un ordre de coses que dona ocasió á que tals nombraments puguin intentar-se, creyent que l' poble 'ls consentirà, imagi-

nantse que l' poble al consentirlos acceptarà bona ment la tatxa de indigne eunuch, castrat de la voluntat y de l' honra.

Aquesta tendència que ja no es de detalls sino de conjunt, que no se 'va per las ramas, sino que s' encamina directament á la soca pera derribar l' arbre, refugi de tants paràssits, es la que sobresurt en tots els actes celebrats aquests dies, en contra de la desatentada conducta del ministre Maura, y de tot lo que l' ministre Maura significa y representa.

Aquest sentit radical y revolucionari es el que ha predominat en els grandiosos meetings celebrats á Madrid, á Barcelona, á Valencia, á Zaragoza, á totas las poblacions que forman el nervi vital de la nació espanyola. A Madrid y ab clamors de indignació, que arribaven vigorosos fins á la plassa de Orient, més de quaranta mil ciutadans protestaren contra l' actual estat de cosas. Fins la premsa més contraria á las aspiracions populars, reconeix la forsa y l' empena de l' encrespada avalanxa de l' opinió revolucionaria.

Aqueix esperit que té en cada cor una fornal, s' escampa per tot arreu y esclata ab coplas satíricas, que 'l públic en massa coreja y aplauideix ab frenesi en els escenaris dels teatros.

El govern no s' entén de feyna. Deté y encausa als oradors dels meetings; deté als actors dels teatros; mana tancar aquests sitis d' esbarjo, y ab tot això no fa més que afegeir noves feixinas á la foguera de la protesta.

El forn se va escalfant.

De igual manera s' escalfava allá per l' any 66 y 67, en vigilias de la gloriosa revolució de Setembre.

També llavoras l' esperit revolucionari, com si estigués barrejat ab l' ayre atmosfèrich, penetrava per tot, se respirava per tot, esponjava 'ls pulmons y vigorisava 'ls muscles dels espanyols, sense que 'ls poders constitutius poguessin contrariar ni impedir els seus efectes. A despit dels càstichs y de las repressiones, malgrat el despotisme dels governs de 'n Narváez y en González Brabo, la revolució estava feta en els espirits, avants de que s' consumés en els camps de Alcolea.

El nombrament de 'n Nozaleda que ha tingut la virtualitat de despertar un tan poderós esclat de indignació pública, es un fet consumat. Ja no es possible destruir l' efecte que ha produït, ni tan sisquera apelant al recurs de anularlo. Es una pedra llançada, y quan la pedra es fora de la mà no se sab ahot va.

Reuneixi, si vol, las Corts el desatentat govern de 'n Maura: el poble espera á peu dret y no s' resignará, si es que pretenen acontentar-lo ab qualsevol solució acomodativa.

Per alguns lo qu' està passant no es més que una segona edició del drama *Electra*, que tingut per desenllàs la senzilla substitució de un govern, si dolent l' un l' altre més. Pero nosaltres creyem que 's tracta avuy de alguna cosa més trascendental. El poble no s' donarà per pagat fins que s' haja fet plena justicia del clericalisme y del desastre, y aixó, ja tothom sab que no podrà conseguitre, sense efectuar previamente un canvi més radical, que un mèr canvi de ministeri.

A la soca, á la soca!

P. K.

ESPIGOLANT

EUS' AQUÍ dos notícies relatives á cosas d' Espanya qu' espigolém en *L' Européen*, important revista de París:

«El casament del rey d' Espanya.

»Aquesta vegada—tranquilitzíssim—se tracta de la filla de un dels més opulents milionaris americans. Així ho assegura un dels membres més coneguts de la colònia espanyola de París.

»Per més que aquest rumor del casament de Alfons XIII que, á lo que's diu, porta agitats á tots els círculs mundans y aristocràtics de Madrid sigueix tota verossimilitud—una pura broma ó altra cosa, no s' pot negar qu' es sintomàtic del estat d' esperit que reina en la capital espanyola, tan assedegada de milions. *

«El clericalisme á Espanya.

»A despit dels esforços sobrehumans de las fraccions més avançades del partit democràtic espanyol, la reacció y el clericalisme s' han coaligit per acabar d' enfonzar aquest desventurat país.

Parla á continuació de que ocupan els llocs més importants y exerceixen el mando de las forses militars els generals que obren al enemic las portes del país que venien obligats á defensar, y que han sigut acollits á Espanya els frares expulsats de França, junt ab els que occasionen la insurrecció de las Filipines y la pèrdua de aquellas colonies. Se refereix també al nombrament de 'n Nozaleda, y després de calificar á n' aquell de una de las més tristes figures del clero espanyol, diu:

«Ell es qui va comprar la mitra de Manila, y quan els americans s' apoderaren de la plassa, s' apressurà á felicitarlos per son triomf. Algún temps després sigué expulsat de Manila, pero avants de partir bon cuidado s' donà en emportar-se'n diners suficients pera comprar un altre bisbat.

Ja fá algú temps que *L' Européen* tingue ocasió de senyalar certs maneigs misteriosos del Sr. Moret, advocat de las corporacions religiosas de Filipines; avuy se 'ns senyalan las maniobras no menos deploables de un altre home d' Estat espanyol, el Sr. Pidal, que passa com á veritable agent secret dels frares de Filipines. Ell es qui ha fet donar la sede de Valencia á Monsenyor Nozaleda. Ell es també qui té reservada la sede de Badajoz per un ardent dominich, el pare Halevia, y, segons sembla, tots els restants bisbes separatistes y antidiàstichs que 's troben encara á las colonies se disponen á aprofitar-se de sos bons serveys. Se 'ns anuncia, en efecte, l' proxim regres de Monsenyor del Campo, bisbe de Nueva Cáceres, Martín García, arquebisbe de Cebú, Azua, bisbe de Saro y algunos altres.

»Y aqueix Pidal qu' es carlista y que desempenya un paper tan funest per Espanya, acaba de casar á una seva filla ab un protestant d' origen juheu, condicions de la seva fortuna. No té aquest home altre Deu que l' dinar.

»Ell es el gran comissionista de tots els frares espanyols: els dominichs sòls li pagan anualment més de 30 mil franchs de comissions. Hi ha que afegeix á n' aquesta suma las que reb dels franciscans, dels agustins, dels escolapis, etc., etc. En fi, ell es ade més l' apoderat del Sant Pare: cada any va á Roma a portarli l' producte del diner de Sant Pere... ó de Judas, ab el qual se paga als cabecillas carlistas.

»Végis com els Bobadillas qu' engrillonen a Colón y feren morir als seus companys, no han desparecut encara totalment d' Espanya.

ELS 28 regidors que l' partit republicà va enviar al Ajuntament de Barcelona, n' hi haqüeu dos que van faltar á la llista.

No per aixó s' va descompondre la majoria. Per 26 votos varen ser adjudicades á regidors republicans las deu varas de tinentes d' arcalle.

En Canalejas al arribar á Madrid de regres de Barcelona, podrà dirli al Sr. Montero Ríos:

—Cregui, D. Eugeni, que per aquest viatje no s' necessitaven alforjas.

Ni á Barcelona, ni á Tarrasa, ni á Vilafranca, ni á cap dels punts visitats, va agafar peix. Y aixó es degut á haver abandonat el terreno ferm y solit del radicalisme, per la corda fluixa de las contradiccions.

Sobre l' terreno ferm podia caminar avansant. Sobre la corda fluixa se veu obligat á fer tota mena d' equilibris, y per molta habilitat que 's tingui, l' art funambulístic avuy ja no convéns á ningú.

No serà aquest l' últim desengany qu' experimentarà cas de persistir en la deria de continuar remenant un all-yoli impossible.

L' all' democràtic y l' oli ranci de la monarquia, per més que fassi, es una mescla que se li negarà sempre.

Un capellà, Martín Lázaro, va prendre part diumenge en un dels meetings de Madrid.

Procedent de Sevilla, es una de las víctimas de aquell arquebisbe, que no li perdona las seves predicacions contra la voracitat del clero. El càstich que li imposa sigué la facultat d' exercir el seu ministeri. El sitià per fam per ferlo rendir.

Pero Martín Lázaro se'n anà en una fonda y s' contractà de camarer. Vestint els hàbits talars feya la seva feyna. Els seus perseguidors no pararen fins á ferlo expulsar de aquell establiment.

Li llavoras que tots els dels meetings de Madrid, que procedent de Sevilla, es una de las víctimas de aquell arquebisbe, que no li perdona las seves predicacions contra la voracitat del clero. El càstich que li imposa sigué la facultat d' exercir el seu ministeri. El sitià per fam per ferlo rendir.

Li llavoras que tots els dels meetings de Madrid, que procedent de Sevilla, es una de las víctimas de aquell arquebisbe, que no li perdona las seves predicacions contra la voracitat del clero. El càstich que li imposa sigué la facultat d' exercir el seu ministeri. El sitià per fam per ferlo rendir.

Li llavoras que tots els dels meetings de Madrid, que procedent de Sevilla, es una de las víctimas de aquell arquebisbe, que no li perdona las seves predicacions contra la voracitat del clero. El càstich que li imposa sigué la facultat d' exercir el seu ministeri. El sitià per fam per ferlo rendir.

Li llavoras que tots els dels meetings de Madrid, que procedent de Sevilla, es una de las víctimas de aquell arquebisbe, que no li perdona las seves predicacions contra la voracitat del clero. El càstich que li imposa sigué la facultat d' exercir el seu ministeri. El sitià per fam per ferlo rendir.

Li llavoras que tots els dels meetings de Madrid, que procedent de Sevilla, es una de las víctimas de aquell arquebisbe, que no li perdona las seves predicacions contra la voracitat del clero. El càstich que li imposa sigué la facultat d' exercir el seu ministeri. El sitià per fam per ferlo rendir.

Li llavoras que tots els dels meetings de Madrid, que procedent de Sevilla, es una de las víctimas de aquell arquebisbe, que no li perdona las seves predicacions contra la voracitat del clero. El càstich que li imposa sigué la facultat d' exercir el seu ministeri. El sitià per fam per ferlo rendir.

Li llavoras que tots els dels meetings de Madrid, que procedent de Sevilla, es una de las víctimas de aquell arquebisbe, que no li perdona las seves predicacions contra la voracitat del clero. El càstich que li imposa sigué la facultat d' exercir el seu ministeri. El sitià per fam per ferlo rendir.

Li llavoras que tots els dels meetings de Madrid, que procedent de Sevilla, es una de las víctimas de aquell arquebisbe, que no li perdona las seves predicacions contra la voracitat del clero. El càstich que li imposa sigué la facultat d' exercir el seu ministeri. El sitià per fam per ferlo rendir.

Li llavoras que tots els dels meetings de Madrid, que procedent de Sevilla, es una de las víctimas de aquell arquebisbe, que no li perdona las seves predicacions contra la voracitat del clero. El càstich que li imposa sigué la facultat d' exercir el seu ministeri. El sitià per fam per ferlo rendir.

Li llavoras que tots els dels meetings de Madrid, que procedent de Sevilla, es una de las víctimas de aquell arquebisbe, que no li perdona las seves predicacions contra la voracitat del clero. El càstich que li imposa sigué la facultat d' exercir el seu ministeri. El sitià per fam per ferlo rendir.

Li llavoras que tots els dels meetings de Madrid, que procedent de Sevilla, es una de las víctimas de aquell arquebisbe, que no li perdona las seves predicacions contra la voracitat del clero. El càstich que li imposa sigué la facultat d' exercir el seu ministeri. El sitià per fam per ferlo rendir.

Li llavoras que tots els dels meetings de Madrid, que procedent de Sevilla, es una de las víctimas de aquell arquebisbe, que no li perdona las seves predicacions contra la voracitat del clero. El càstich que li imposa sigué la facultat d' exercir el seu ministeri. El sitià per fam per ferlo rendir.

Li llavoras que tots els dels meetings de Madrid, que procedent de Sevilla, es una de las víctimas de aquell arquebisbe, que no li perdona las seves predicacions contra la voracitat del clero. El càstich que li imposa sigué la facultat d' exercir el seu ministeri. El sitià per fam per ferlo rendir.

Li llavoras que tots els dels meetings de Madrid, que procedent de Sevilla, es una de las víctimas de aquell arquebisbe, que no li perdona las seves predicacions contra la voracitat del clero. El càstich que li imposa sigué la facultat d' exercir el seu ministeri. El sitià per fam per ferlo rendir.

Li llavoras que tots els dels meetings de Madrid, que procedent de Sevilla, es una de las víctimas de aquell arquebisbe, que no li perdona las seves predicacions contra la voracitat del clero. El càstich que li imposa sigué la facultat d' exercir el seu ministeri. El sitià per fam per ferlo rendir.

Li llavoras que tots els dels meetings de Madrid, que procedent de Sevilla, es una de las víctimas de aquell arquebisbe, que no li perdona las seves predicacions contra la voracitat del clero. El càstich que li imposa sigué la facultat d' exercir el seu ministeri

Sant Sadurní, patró de la parroquia, perque 'ns conceixi la pau. ¿Voldrà tal volta la pau octaviana?—Nosaltres creyem que á qui hauria de demanarla (si es que no ho fa de son comte, com molts creyem) es al Pare Francesch, concessionari de Regències y pot ser... pot ser... de Rectorías.

SANT POL DE MAR, 10 de janer
No fa gaires dies que l' menut Beco, ó siga nostru mussol místich, ne va fer una de les sevus. Es el cas que aprop de la rectoria s'està construint una casa, quan un dels xicots que hi traballan se li acudió l'humorada, per fer menos penós el seu traball, de cantar allò de La Paula 'n té unes mitjas comprades als Encants...

Sentir el mussol la cantarella, agafar enfutismat un bastó y ventar garrotada de cego al pobre xicot, va ser cosa d'un tancar y obrir d'uls.

Si la llistesa que demostra per fer garrotadas la de mostrés en vigilar l'iglesia, no 'ns trobaríam cada any, per la vigília de Nadal, que 'ls quartos dels caixons dels altars han volat.

Y ja es molta cosa que cada any els diners dels animetes volin. Que volin las ànimis, casi casi 'com pren; pero 'ls quartos, cá, home, cá. Aquesta no 'ns l'empassé.

LA CASSA DEL HOME

s negra nit. Entre les mitjas temebas qu'embolcallan las aiguas del port y las esplanadas dels molls que l'circundan plenes de mercancies, s'està efectuant un espectacle indigne de una ciutat civilizada: la cassa del home.

Un home fuig: dos altres l'emayan. Se tira á l'ayguda y li fan foch. El foreixen. Se repeixeix el disparo y l'matan. [Bona puntería! Quin goig pels cassadors!...]

Pertanyen aquests al Cos de Mossos d'Esquadra que un temps s'havia fet célebre, pel seu sistema de arreglar comptes pels camins, sense intervenció dels tribunals de justicia; lo mateix ab els presos tinguts per malfactors, que ab els polítics. La opinió liberal de Catalunya 'ls aburria. La Revolució 'ls va disolre, la Restauració 'ls va reconstituir, ab cordas y tot com deya ab molta ufania un diputat provincial de aquell temps.

Encare que conservaven la seva indumentaria característica, el barret de copa, el jech ribetejat y las espardenyes de cinch betas, se deya qu' eran els nous altres mossos molt distints dels vells, que les corrents civilizadoras havian influït ab ells, que no mantenien ni mantindrián la sombra de un recort de les èpoques de bárbara reacció borònica.

Ara s'acaba de comprobar que hi ha supervivències, que á semblanza de les malas herbas, rebrotan sempre. L'ambient de la civilització no pot extingir-les, quan conservan les arrels.

Pretenen que la víctima del sport dels intrípits minyons de 'n Veciana era un lladre que havia robat una gallina: que fugia, fent cas omis dels crits de [alto] que se li donava, y qu'era precis demostrarli que les balas corren mes que 'ls que fugen. Admessa aquesta versió, s'haurá de admetre que 'l robo de una gallina—diguí lo que vulguí 'l Còdich—se castiga ab pena de la vida.

Pero altres declaran que no hi hagué tal robo ni tal lladre. El fugitiu era, segons ell, un pobre obrer en vaga, que veientse perseguit, procurà escapar, per temor de ser detingut, com ho solen ser en temps de huelgas, tants y tants proletaris innocents, á capricho dels agents de l'autoritat. Un pobre diable que no volia anar á la presó y l'han enviat al cementiri.

Y encare diuen mes: hi ha qui assegura que un cop ferit era cosa facilissima capturar-lo, y que no obstant se 'l rematá de un segon tiro, perque la cassa del home resultés completa y ben rodonejada. Els morts no parlan.

Caldrà, donchs, que 'ls tribunals de justicia aclareixin tots aquests misteris. Las sombras de la nit qu'embolcallaven la cassa del home s'poden desvaneixen, á la llum de una escrupulosa investigació practicada pels tribunals de justicia. No esperém, ni, podem creure, que l'espiritu de Cos se sobreposi als devers de la humanitat y á les exigències de la vindicta pública. Pitjor seria pel Cos, si no procurava amputar 'ls membres cangrenats. Lavoras l'odisit de qu' eran objecte 'ls mossos de Esquadra avants de la Revolució de Setembre, tornaria á reproduir-se ab tot el seu esclat, y seria tan justa y fundada, com ho fou en aquells temps.

P. DEL O.

ESPURNAS

A Madrid, per revenjarse dels bunyols qu'en Maura fa, l'atabala cada vespre armant taral·la y cantant. Y sembla qu'ell, al sentirlo, diu, rihibit per sota 'n nas: —Canta, canta!... Mentre peguis, tot això no 'm ve ni 'm vá.

Si n'ha rebut de descargas, si n'ha rebut, germans meus, la mitra de 'n Nozaleda en dos senmanas ó tres! El dia que se la posa, tants son els forats que té, qu'ell creurà portá una mitra y en rigor durà un garbeil.

L'ex simpàtic Canalejas ha fet tan poca forrolla, que de buyt va venir aquí y igualment de buyt s'entorna. Ab rahó al pujá al vagó diu que d'ya als de la colla: —Amics meus, per aquest viatge no calà portà alforjas.

Parlant ab un senyor yanki, que ara fa cinch ó sis anys era no sé qué á Manila, shir li vaig preguntar:

—¿Qué me 'n diu de 'n Nozaleda?— Y ell posant els ulls en blanch, va respondrem: —Oñ! [Un buen hombre!] Ser todo del uncle Sam.

Vaig á tenir 'l gust de fer una pregunta ignota: Si 'l govern vol nombrá un bisbe y al país ningú l'accepta y ab rare unanimitat tothom contra d'ell protesta, responguimme, aquest govern ¿a qui diable representa?

En Moret es á Sevilla. ¿A ferhi qu'és molt senzill. Com que á Madrit ara sembla que ho xiulan tot, ell s'ha dit: Qui juga ab foch, pot cremarsé. Ab tants esquellots, qui 'm difu que al ff jo també no 'n llepi?— Vells hi aquí per qué ha fugit.

En Maurs, per doná á entendre que li agrada traballar, prepara una gran reforma de la ley electoral. Una reforma, ideada per un neo disfressat... [Santa Trampa y Sant Tanguo, guardeusos de pendre mua!]

En Canalejas á Madrid

—Estém de pega, don Eugeni. A Barceloná hi estat ab democracia, ab anticlericalisme, ab catalanisme, fins ab l'abolició dels consums, y res... No hi agafat cap peix.

Resoltament, la Gaceta ja 'l decret ha publicat: el sou més petit dels mestres serà de cent duros l'any. Ara lo que hi ha es un dupte: aquest mínim sou marcat, iels el quedarán á deure ó en efecte 'l cobrarán?

Ab això del Japó y Russia, fa tres ó quatre setmanas que 'ls periódichs ens endossan la mar de notícias falsas. ¿No 'ns podrían fer 'l favor de tancar 'l bêch? A nosaltres qu'ns ha d' importar á la ff que guanyi 'l rus... ó la capa?

—Senyor Maura, 'l felicito —Caramba! —Y això? —Qué he fet? —Res; pero 'l dia's ho porta: demà es el sant de vosté. —Perdoni: aquest Sant Antoni es el dels ases.

—[Y béis! Precisament per xó trobo que per forsa ha de sé 'l seu.

C. GUMÀ

¿EN QUE QUEDÉM?

I vestòs fossin presidents del ministeri y un dia, per fas ó per nefas, se retiressin solemne y definitivament de la política y renunciessin á la jefatura del partit y abandonessin las riendas del poder, ¿qué farien desde aquell moment?

Lo que fá tota persona de paraula: lo que va fer en Blanco, que una volta tornat de Cuba, may més s'ha ficat en res; lo que fa en Monnegal, que desde 'l punt y hora en que va deixar l'arcaldia, ni sisquera vol passar per la plassa de Sant Jaume, per no haver de veure la fatxada de la Casa Gran.

—Fins aquí hem arribat—dirian segurament: Prou política y prou enredos. Pleguén el ram, á casa y que governi qui vulgui.

Donchs en Silvela no ho entén aixís. Aburrit, com tothom sab, dels mals-de-cap que li proporcionava la gestió de la cosa pública, un dia penja 'ls habits á la figura y dilihent á la fas de la nació: Ahí queda eso, dona mitja volta y desapareix silenciosament pel foro.

—[Ah!]—exclamava tothom:—Lo qu' es això va de

berm; pero 'l verdader centro de las operacions ministerials es la casa de don Francisco.

Fins s'ha arribat á dir que si 'l actual ministeri no podia continuar, avans de acudirse á l'Azcárraga, á n' en Romero ó á n' en Dato, el propi Silvela seria el qui, á pesar de la seva formal retirada, s'en-carregaría de constituir una nova situació.

Y es lo que tothom se pregunta:

—¿A qué obeixen tothom aquestes raresas? Si l'home de la daga havia de continuar remenant tras cortina las cireras, ¿per qué havia de retirar-se d'una manera tan aparatosa?

Y si al abandonar las riendas del carro de la situació obrava en Silvela ab ingenua sinceritat, ¿per qué avuy, més ó menos ostensiblemente, torna á empunyàrlas, olvidantse de les terminants declaracions que en ple Congrés dels diputats havia fet?

—[Hi dit que 'm retiró, y 'm retiró de debò—deya un dia, contestant á un dupte que sobre la seva actitud algú li apuntava:—De tornar jo á ocupar un lloc en el poder y en la direcció dels negocis públics, no 'l hauria prou pedras al carrer per tirarme al demunt.]

No; no hi havia que pensarhi. La seva determinació era irrevocable. ¿Per qué l'havien pres? ¿Que's figuraven potser qu'ell es un pollo d'Antequera qualsevol, que tan aviat diu una cosa com un'altra y que avuy defensa lo que abir atacava ab el major ensenyament?

Havia donat á la política el suprèm adeu, y ja no era possible retrocedir ni recullir la paraula llençada. Per lo demés, el porvenir del partit quedava perfectament assegurat. En Maura seria 'l jefe: talla y aptituds té per serne, y no era creible que ningú intentés disputar-li l'lloc. En Romero Robledo, l'apoyaria incondicionalment; de l'adhesió de 'n Dato y l'Azcárraga era temerari duptarne... Tot, tot estava arreglat y previst...

Y tan previst y tan arreglat com tot estava, don Francisco fa lo que l'Espanya entera està veient y s'arriba hasta á admetre la possibilitat de la formació d'un ministeri baix la seva presidencial...

¿Qué passa aquí, caballers? ¿Qui es capàs d'escribir aquest envergat logrofito?...

O á Espanya som bojos, ó en Silvela 's guilla ó aquí hi ha un misteri que ve molt d'endins.

FANTÀSTICH

I mal li va anar á n'en Canalejas en el seu viatje á Barcelona per lo que respecta á la política, no pot queixar-se per lo que atany al ventrell. Els comptes li hauran sortit pel cap mes baix á un parell de banquets diaris.

Aixó està molt bé si s'admet com una sollicitud al poder moderador en el sentit de dirli:

—Tenim bon apetit, bona dent y un ventrell privilegiat; estém donchs en disposició de governar.

* * *
Un amich meu de molt bona sombra, á propòsit dels repetits banquets canalejistes va dir:

—Es tant lo que ha menjat, que res té d'extrany qu'en tots els àpats á qua ha assistit dígues que traballaria per l'abolició del impost de consums. Hasta per interés personal, dat lo molt que ha sumit, havia de dirlo.

Llegeixo:

«En la primera mitad del mes próximo presentará sus credenciales á D. Alfonso XIII el nuevo embajador de Austria-Hungría D. Rodolfo Welsenheimel. Ha sido consejero del Emperador y está en posesión de todas las grandes crues de Austria.»

No falta sino que se las penja totes, y mes que un embajador, semblarà una quincalleria.

Al any just de la mort de 'n Sagasta, hi ha hagut disgustos entre 'ls seus partidaris, aproposit dels seus funerals. Volíen uns que se li dedicés un ofici, y pretenien altres que 'l tal ofici se reservés, pel dia de la inauguració del monument. La opinió de aquests últims es la que va prevaldre, y no mes se li van dedicar algunes missas.

De manera que al difunt se li pot dir:—Moris don Práxedes, que ja li dirán de missas.

El Tio Nozaleda no està per rahóns. A tots els que li han cantat la canya 'l vol processar. Però d'acord amb els partidaris, aproposit dels seus funerals. Volíen uns que se li dedicés un ofici, y pretenien altres que 'l tal ofici se reservés, pel dia de la inauguració del monument. La opinió de aquests últims es la que va prevaldre, y no mes se li van dedicar algunes missas.

Ja sab lo que 's fa eixe tio. Lo que dirá ell:—Quan tots els que m' atacan estiguin engarjolats, l'avorràs.

—L'elecció es immillorable.

Ja fa temps que l'home de la daga es considerat com l'enterra-morts de la monarquia, y avuy ab mes dalit que may traballa del seu ofici.

No sé que voldrà dir un tocinaire qu' exclamava l' altre dia:

—Els bisbes al rebost y penjats!

Fins l'edifici ahont se troba instalat el ministeri de Marina, està en estat ruinós.

La Marina á pico, y 'l ministeri de Marina á punt d'ensorrarse...

Pero encare hi ha mes.

Y es que 'ls goberns de la monarquia han perdut ja fa temps la carta de navegar.

Va dir en Sánchez Toca á propòsit del nombrament de 'n Nozaleda:

«Hi ha que nombrar á una persona de gran experiència, perque també á Valencia hi ha 'ls seus tigalos

y los seus reys Bonifacis, y per això res me va sembrar millor que l'pare Nozaleda.

Aquestas paraules insultants poden dirse desde Madrid. ¿Quant s'hi juga en Sánchez Toca que no se'n va Valencia à repetirlas?

Si s'hi vol jugar el nas, ell que l té tan llach, ja pot estar ben segur que li deixaria.

¡Bé vá la campanya empresa en els teatros de Madrid, contra la reacció gubernamental!

Unas quantas coplas satíricas bastan per fer trontollar el govern.

¡Y encare hi ha qui parla de las virtuts providenciales del mauser!

Desenganyinse per escombrar al obstacle, crech que bastarà'l vent que aixeca un esclat de riadas!

En una de les últimes sessions del Congrés pedagògic, els il·lusions que hi havian anat à promoure xavarri, hi varen trobar el seu merescut.

Pallissa com la que varen rebre, no se'n registran gaires. Pero amiguet, ells se la buscaven y la van trobar.

Y ara que vajin à estudi à confeir, que molt ho necessitan.

P-A-M, Pam!

Un altre dels nebots de 'n Silvela s'ha encarat ab en Maura, y l' ha deixat com un drap brut.

Y ja son dos els que han fet lo mateix.

Y en Silvela tan tranquil deixant que s' esbravint. Vaja, qu' entre uns y altres sembla qu' estiguin representant la parodia de una sarsuela bufa, que bé podrà titularse: «*Los sobrinos del Capitán Chico*.»

Més felis que l' Canalejas de carn y ossos, el *Canailejas vapor*, va sortir del port de Barcelona entre l's aplausos y aclamacions dels treballadors de mar en vaga, y als acorts de la banda del *Asilo naval*, que aquests havien llogat al efecte.

Tot això en justa consideració à la casa consignataria que fou la primera en acceptar les bases dels obrers.

Té mes bon rumbo l' Canalejas vapor, que l' Canalejas politich.

Una noticia donada en plé Congrés pedagògic del comissari regi, D. Pere Grau Maristany.

—A Barcelona passan de 23 mil els noys que no poden assistir à la escola, per falta de locals y de mestres.

Si això succeix en la ciutat mes populosa y ilustrada d' Espanya ¿qué no succeirà en el resto del país?

Si tan regi es el comissari, podrà escriureho à qui correspon:

—Senyora Monarquia: aquesta es la teva obra!

El Banc d' Espanya ha repartit als seus accionistas un dividendo no mes que de 110 pessetas. Res: una friolera: l' 22 per cent del capital nominal.

Y l's accionistas encara no estan contents, porque'l dividendo de l' any passat va ser del 24.

El Banc d' Espanya, mes que un banc es una llosa fúnebre qu' està esclafant al país.

Els perdigots del Ajuntament han dit que no voleian varas.

Està bé: ¿no volei varas?

Donchs al corral... ó sino, banderillas de foch!

El Papa ha determinat prohibir que las donas cantin en las iglesias. Passa perque segueixin cantant els capóns de la Capella Sixtina, pero las pollas y las gallinas, no: de cap manera, no pot ser.

Y donchs que n' farém de las monjas y de las hicas de Maria que tant se distingeixen pels seus misticis reflets?

Lo mes curiós de aquesta prohibició es la desconsideració que implica envers la part mes hermosa y interessant del gènere humà.

Tothom tracta à las donas ab respecte... tothom menos la Iglesia catòlica.

Y elles encaterinadas ab els capellans, ajonollades als seus peus davant dels confessionaris, confiantlos en veu baixa els seus secrets, reclamant y seguint els seus concells, sacrificant molts cops la pau y la tranquilitat de la familia, à las exigencies de una religió que las desprecia!

¡Ah, casi un arriba à creure que obran rectament els homes bárbaros que pera ferse estimar d' ellas, as molan à garrotadas!

A la porta d' un convent
un pobre pare cantava:
—«Aquí hi tinch, de viu en viu,
una filleta enterrada.»

Avuy el senyor rector
m' ha preguntat quan me caso.
Jo li he dit: «Quan de casar
no n' fassin pagar cap quart.»

El demati olor de incens
y l' vespre d' opoponax?
¡Ay noya, si no t' esmenas,
quina pessa sortiràs!...

Avuy hi tret la primera
y hem enterrat à la sogra:
de modo qu' en un sol dia
m' han tocat dues sorts grossas.

Hi obert un establiment
hont hi vench horadés pura,
pero may entra ningú...
¿Será que això ja no s' usa?

L. WAT

Una senyora fá caritat à un pobre cego d' aspecte lamentable.

Y al demanarli explicacions sobre la seva malaltia, el cego diu entre altres coses:

—De cego no n' he sigut pas sempre: avants era sort-mut; pero com ningú feya cas de mi, ni de la campaneta ab que implorava la compassió de las bones ànimes, la ballava molt magre, y veliaquí, senyora, que de tant plorá, al últim vaig perdre la vista.

En un meeting pera l' emancipació de la dona, un orador, més lleig que un renech y geperut de més à més, comensa així el seu discurs:

—Ciutadans: vaig à extender'm llargament sobre la dona.

Sentir això y fugir esveradas totas las fillas d' Eva que allí s' trobaven, sigué obra de un instant.

Reflexió de un pobre cessant:

—Es una cosa que no me l' explico. Porto las botas que han servit à un banquer, els pantalons de un americano, la levita y l' hermilla de un marquès, y l' barret de copa de un baró, y ab totes aquestes prendas, sembla un miserable!

Formar ab aquestes lletras el títol de una funció catalana.

La «huelga» dels marins

—Aquí no necesitem pollastres, ni costellas, ni tan sisquera arengadas. Ab que 'ns donguin tabaco y cerillas per ferlo cremar, ja n' tenim prou.

XARADA

La Treseta de ca'l Xapa
relacions té ab l' Antonet,
qu' es un jove molt simpàtic
y també té molts ralets.
S' estiman ab passió gran,
ab un amor verdader:
ell es molt fiel, may la deixa,
sempre ab la Tresa *dos tres*.
Mes el seu pare s' hi oposa
perque ella no es rich com ell
y perque va replicar:
«Sent total, que voleu mes»
En *Dos-quart* que aixís se diu
el pare del Antonet
va agafar la *hu-tercera*
y una *dos-quint* de molt pes
i egantí ab tanta rabietà
que l' va deixá à terra estés.
Revestintse de valor
a son pare li digué:
«S' opuse al matrimoni
perque com jo no es hereu?
Dencs jo m' oposo à volervos
els vostres bens y diners.»

ALBERTET DE VILAFRANCA SINONIMIA

El burro de 'n Narciso
encar que se l' bastoneji
ni que ab ansia se'l fuetjeji
no s' mou tot del total, nò.

J. COSTA POMÉS TRENCÀ-CLOSÇAS

TECLA DE U. PONS

—Mira què ports l' diari: si no desistim de las nostres pretensions, diu que amarraran

—Ben fet! Aixís els barcos, en lloch de favorir el comers, fomentarán la crisi de musculos.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8	—Nom d' home.
3 7 5 4 6 1 8	—Apellido.
8 8 4 7 5 1	—Carrer de Barcelona.
3 1 5 6 7	—Utensili d' escriure.
3 7 5 1	—Animal.
7 8 3	—Carrer de Barcelona.
1 3	—Utensili de pescar.
6	—Consonant.
8 1	—Nota musical.
2 7 3	—Baguda.
2 1 3 7 5	—Nom d' home.
3 1 5 4 8 1	—Nom de dona.
3 1 2 4 5 6 1	—Una llaminadura.
1 2 6 4 8 1 6 1	—Apellido.

A. SERRA

GEROGLÍFICOS COMPRIMITOS

DA cal RI

AMADEU BASSAS

Caballers: Un salvatà, Perepau y C. en comandita, Joseph Subirats, Un petit republicà, Xabeya mística, Miquel y Mario, Gyrbys y L., Carreras Areny: Majoritària, però sense vara.

Caballers Enrich Doménech, T. Rusca, F. Joset, Manel del Molí, Antoni Cararach: Minoritària, però ab vara.

Caballer: F. de Rico: Això de fer badar una ponçella dins d' un cor... i qué vol que li digui? M' sembla *badar* molt. —Andresito: Quedan del domini del *trust* esquellatayre. —J. G. y T.: No l' tinch present aquest *idiu* de que m' parla... i qu' era elau? —Félix Cantimpló: Rebut y graciós. —X. I. Z.: La poesía es d' un encant encisador. Pero en el gènero d' *encant*... no hi creymen. —M. A. Ballbé: Comensó a llegir: *Un jove qu' estava en visperas...* Home, això es massa literal! —Joseph Subirats: Pero, senyor, si això depén de tantas coses! El nostre gust seria cumplir ab tothom. —Lorenzo Fernández: ¡Ay, barbero!, quina naveja més dessinada! —J. Roman: Això de la jugueta ja no té adob. La solució devia férse-la el lector, de modo que tots l' han guanyada. L' article peca de fluix. Practiquis més à solas, en el bon sentit de la paraula. —J. Costa Pons: Agraeixio el salut que volíss dispensarme. Rebutis els orígenes y mercés tantas. Visca molts anys. —Ll. Pahissa Tomás: No es gènere pels nostres periódics; pero ho guardaré en la cartera... Pots ver així al Almanach. —P. Plana: Lo més dolent de la setmana — ho ha enviat el senyor Plana. —P. B., R. R., M. R., A. B. C., B. S., M. y M. —Un torratja, J. Ll., Pau, R. C. y R. P.: No podem insertar les seves cartas per varius motius.

Imprenta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.

Els uns no volen que passi,
els altres vinga apretarlo:

veureu com al fi entre tots
acaben per reventarlo.